

NRKs retningslinjer for redaksjonell bruk av kunstig intelligens

Kunstig intelligens (KI) er et redaksjonelt verktøy som NRK skal ta i bruk og utforske. Men vi skal bruke det med varsomhet, i tråd med Vær Varsom-plakaten og pressens etiske regelverk ellers. Den viktigste valutaen for NRK er tilliten publikum har til oss. Den skal vi verne om - også i møte med nye verktøy og teknologier.

Husk at ChatGPT og lignende KI-tjenester er språkmodeller, ikke faktasjekkmodeller. Det betyr at de er veldig gode til å lage tekster, men generelt ganske dårlige til å sjekke fakta om det de skriver - særlig hvis det handler om informasjon modellen ikke har kunnskap om. Informasjon som er hentet fra generative språkmodeller må derfor alltid sjekkes med andre kilder før innholdet brukes i redaksjonell publisering.

Det er viktig å huske at tekst som mates inn i tjenester som ChatGPT kan bli en del av språkmodellens treningsgrunnlag, og at det dermed kan likestilles med publisert materiale. Upublisert redaksjonelt materiale skal derfor ikke deles med slike tjenester.

Dette er et felt som er i rask utvikling, og retningslinjene vil derfor fortløpende oppdateres.

BRUK AV KI I PUBLISERING

1. Bilder/video/illustrasjoner

- 1.1 NRK skal ikke publisere fotografilignende bilder eller video laget av KI-tjenester, jfr. Vær varsom-plakatens krav om å verne om det journalistiske fotografiets troverdighet.
- 1.2 NRK kan bruke KI-genererte illustrasjoner som tydelig framstår som illustrasjoner. Illustrasjonene skal merkes i bildetekst med "Denne illustrasjonen er laget ved hjelp av kunstig intelligens" eller lignende, i tillegg til kreditering av KI-tjenesten som er brukt.
- 1.3 Ved bruk av KI-genererte illustrasjoner i grafikk, keyart og lignende bør dette merkes i publiseringen. Unntak fra dette må avgjøres på redaktørnivå.
- 1.4 KI-tjenester skal som hovedregel ikke brukes til å endre/manipulere reelle bilder eller video, jfr. VVP 4.11: "Bilder som brukes som dokumentasjon må ikke endres slik at de skaper et falskt inntrykk". Unntaket er hvis det er tydelig for seeren at bilde/video er manipulert, for eksempel i satiriske sammenhenger.

2. Lyd/musikk

- 2.1 NRK kan bruke KI-tjenester som oversetter tale til norsk eller samisk, for eksempel når tv-innhold publiseres på radio.
- 2.2 NRK skal ikke bruke generatorer som framstår som stemmen til eksisterende personer, for eksempel stemmene til nyhetsprogramledere i NRK. Publikum skal være trygge på at det faktisk er våre journalister som snakker når de hører stemmene deres.
- 2.3 NRK skal ikke publisere musikk som er laget ved generering av stemmen til reelle artister, eller som på andre måter åpenbart bryter med andres rettigheter. Unntaket er om dette brukes i tråd med god sitatskikk i saker/sendinger som behandler slike temaer journalistisk.

2.4 Vi skal ikke publisere musikk som er laget ved generering av stemmen til reelle artister, eller som på andre måter bryter med andres rettigheter. Unntaket er om dette brukes i tråd med god sitatskikk i saker/sendinger som behandler slike temaer journalistisk.

3. Tekst

3.1 NRKs journalister kan benytte KI til å lage korte oppsummeringer av saker og publisere dette, så lenge det kontrolleres at opplysningene er korrekte, og at det merkes. (Eksempel på merking: “Denne oppsummeringen er laget av KI-tjenesten ChatGPT. Innholdet er gjennomgått av NRKs journalister før publisering.”)

3.2 Vi skal ikke bruke KI-tjenester til å skrive lengre tekster og presentere det som journalistikk, med mindre det er tydelig merket som automatisert journalistikk – se neste punkt.

3.3 Ved bruk av KI-tjenester til automatisert journalistikk (for eksempel sportsresultater, børserter, boligsalg etc.) skal vi alltid opplyse om at produksjonen av innholdet er automatisert/generert ved hjelp av KI-tjenester. Innholdet skal kvalitetssikres av redaksjonen før publisering.

3.4 KI-tjenester kan brukes til å skrive ut råstoffintervjuer og lignende (se også under “Bruk av KI som redaksjonelt verktøy”), men utvalg av sitater og vinkling/utskrivning av innhold skal alltid gjøres av journalister. Det samme gjelder hvis KI-tjenester brukes til oversettelse fra andre språk.

4. Transkribering og tilgjengelighet

4.1 Transkriberingstjenester kan brukes til å bedre tilgjengeligheten av NRK-innhold, for eksempel ved å omdanne tekst i nettartikler til lyd eller omdanne lyd i podkastinnhold til tekst. Innholdet skal kvalitetssikres av redaksjonen før publisering. Ved transkribering av direktesendt innhold skal redaksjonen følge med på innholdet som publiseres.

BRUK AV KI SOM REDAKSJONELT VERKTØY

5. KI som redaksjonelt verktøy

5.1 NRKs journalister kan benytte KI til transkribering og oversettelse av intervjuer. Men vi skal ikke dele upublisert materiale med åpne KI-tjenester (jfr. VVP 3.6 om utlevering av upublisert materiale). Sensitivt materiale skal kun behandles i helt lukkede lagringsmiljøer (jfr. VVP 3.4 om vern av pressens kilder – se også vår [digitale kildevernplakat](#)).

5.2 Det er anledning til å bruke KI for å få forslag til titler og for å bidra til at innholdet er bedre søkemotoroptimalisert. Dette må som hovedregel ikke merkes når det er en journalist eller arbeidsleder som avgjør hva som blir valgt ut og publisert ut mot publikum.

5.3 KI-tjenester kan ha stort potensiale for journalistisk research, for eksempel i behandling av og søk i store datamengder. NRK kan bruke KI-tjenester som er egnet til slike formål der det er til nytte for vårt journalistiske arbeid. Ved publisering kan vi opplyse om hvordan vi har brukt KI-tjenester i det journalistiske arbeidet der det er hensiktsmessig, for eksempel gjennom en “Slik har vi jobbet”-faktaboks.

KI OG BRUKERVILKÅR

Vær bevisst på de ulike KI-tjenestenes brukervilkår, eksempelvis:

- Krav til kreditering
- Krav om at KI-skapt materiale ikke fremstår som menneskeskapt – vær obs på tidsmerking
- At brukeren innestår for å ha rettigheter til det materialet som legges inn i KI-tjenesten
- At andre kan bruke det materialet som legges inn i KI-tjenesten
- At brukeren har risikoen for brudd på andres rettigheter

BRUK AV KI I REDAKSJONELL PRODUKTUTVIKLING MM.

Det skal utarbeides egne retningslinjer for bruk av KI i produkt- og tjenesteutvikling i NRK, som kommer i tillegg til retningslinjene for redaksjonell publisering og redaksjonelle verktøy.